

Motion till riksdagen 2023/24:216

av **Daniel Helldén och Annika Hirvonen (båda MP)**

Likvärdiga förutsättningar för gående och cyklister att färdas till Öland

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gående och cyklister ska kunna ta sig över Kalmarsund utan kostnad så som gäller för motorfordon och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Broförbindelsen mellan Öland och fastlandet har sedan 90-talet reserverats för motorfordonstrafik och sedan 2009 avgiftsbelagts för gående och cyklister. Trafikverket har sålunda stängt ned den cykel- och gångtrafik som tillhört Ölandsbrons naturliga flöden sedan bron öppnades 1972. Skälet var att lätta på den trafiksituation som förorsakats av att allt fler bilburna valt att ta sig till Öland. Initialt valde man att lösa överfarten för gående och cyklister genom en avgiftsfri bussförbindelse. Detta slutade dock Trafikverket med och idag har Trafikverket tagit sin hand från den del av trafiken som numera i nationella planer och strategier ska öka: cykeltrafiken.

Det är samma utveckling som man kan se på vägnätet generellt när mötesfria ”2 + 1”-vägar byggs. Utrymmet för gående och cyklister ersätts inte på ett tillfredsställande sätt av Trafikverket. Detta är problematiskt för utvecklingen av hållbara transporter och rimmer inte med de mål för ökad cykling som uttalats både från trafikutskottet och regeringen. Gör man en omDispositionering av befintligt vägutrymme till förmån för biltrafiken och trycker bort gång och cykel borde grundprincipen vara att de ersätts på ett fullgott sätt.

Nationellt och i riksdagen finns en enighet om att cyklandet ska öka. VTI fick 2021 i uppdrag av regeringen att ta fram förslag på mål knutna till 2035 som syftar till att öka cyklingen i hela landet. Uppdraget redovisades i maj 2022 och målet förutsätter en rimlig likvärdig behandling av cyklister från de nationella myndigheterna.

Som beskrivet löste Trafikverket resorna för cyklister fram till 2009 med en gratis cykelbuss där cyklister enkelt kunde transportera sig mellan brofästena utan avgift. När gratisbussen drogs in gick kringliggande kommuner ihop med en lokal aktör i en cykelfärja som tar ut motsvarande kollektivtrafiktaxa för att ta sig över sundet som cyklist. Samma sak gäller för gående. Färjan är en bra lokal satsning när den går men är i sin utformning inte en tillräcklig lösning. Frekvensen av cyklister var avsevärt större när den avgiftsfria cykelbussen fanns på plats. Runt 20 000–30 000 cyklister tog sig över bron med gratisbussen och endast 5 700 fanns kvar när bussen avgiftsbelades. När färjan tillkom steg antalet cyklister något igen, men avgifterna har ändå fått förödande konsekvenser för cyklingen till och från Öland.

Det finns en länsbuss som går över bron, men den har enbart plats för några enstaka cyklar och fyller på intet sätt behovet. Färjan som märkligt nog finansieras lokalt och inte via nationella medel trafikerar endast sundet del av året.

Detta går på tvärs emot våra nationella klimat-, miljö- och hälsomål. Sannolikt har både pendlare och turister bytt cykeln mot bilen och därmed försvårat möjligheten att öka cyklingens andel. Man har prioriterat bort en liten och enkel insats som gav stort mervärde för både turister, invånare och miljö. På flera andra ställen sköter Trafikverket överfarter för såväl cyklar som bilar med färjetrafik utan att ta ut avgift. Men på Ölandsbron har man infört cykeltull genom att först avgiftsbelägga cykelbussen och sedan hänvisa till ännu dyrare båtöverfart.

Möjligheten att cykla får inte prioriteras bort på detta sätt. Cyklister ska inte missgynnas utan måste kunna ta sig kostnadsfritt över Kalmarsund, antingen genom att tillåtas cykla på bron eller genom att tillskapa en gratis på buss eller båtförbindelse med hög frekvens för gående och cyklister. Detta bör vara Trafikverkets ansvar.

Riksdagen bör därför tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att gående och cyklister ska kunna ta sig över Kalmarsund utan kostnad.

Daniel Helldén (MP)

Annika Hirvonen (MP)